

Tematiske og flerspråklige ordlister i naturfag for elever med norsk som andrespråk

Marit Lunde

Lene Halvorsen

Rim Tusvik

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring

NATURFAGSENTERET

NASJONALT SENTER FOR NATURFAG I OPPLÆRINGA

Matematikksenteret

Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen

**SENTER
FOR IKT I
UTDANNINGEN**

Ord med flere betydninger

Rein spiser høy og lav

Proessen

- Læreplan i naturfag

Etter 10. trinn:

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne undersøke og registrere biotiske og abiotiske faktorer i et økosystem i nærområdet og forklare sammenhenger mellom faktorene.

økosystem

skog

Prosessen

Løvtre
Blandingsskog

...

Sti
Bar
Løv
Kongle
Frø
Stamme

Bark
Kvist
Grein
Pinne

Dyr som bor i skogen: ....

Jord
Lys
Skygge
Levende

Dødt
Ild
Bål
Ved
Flammer
Vann
Bekk
Gjørme
Næringskjede
Næring
Næringsstoffer
Stoffer
Kjede
Nedbryter
Bryte ned
Nedbrytning

Prosessen

- Bestilte Termlosen
- Bestilte kurs i terminologiarbeid med Språkrådet

Elever med norsk som andrespråk

- Veldig forskjellig bakgrunn

Konvensjoner må vike

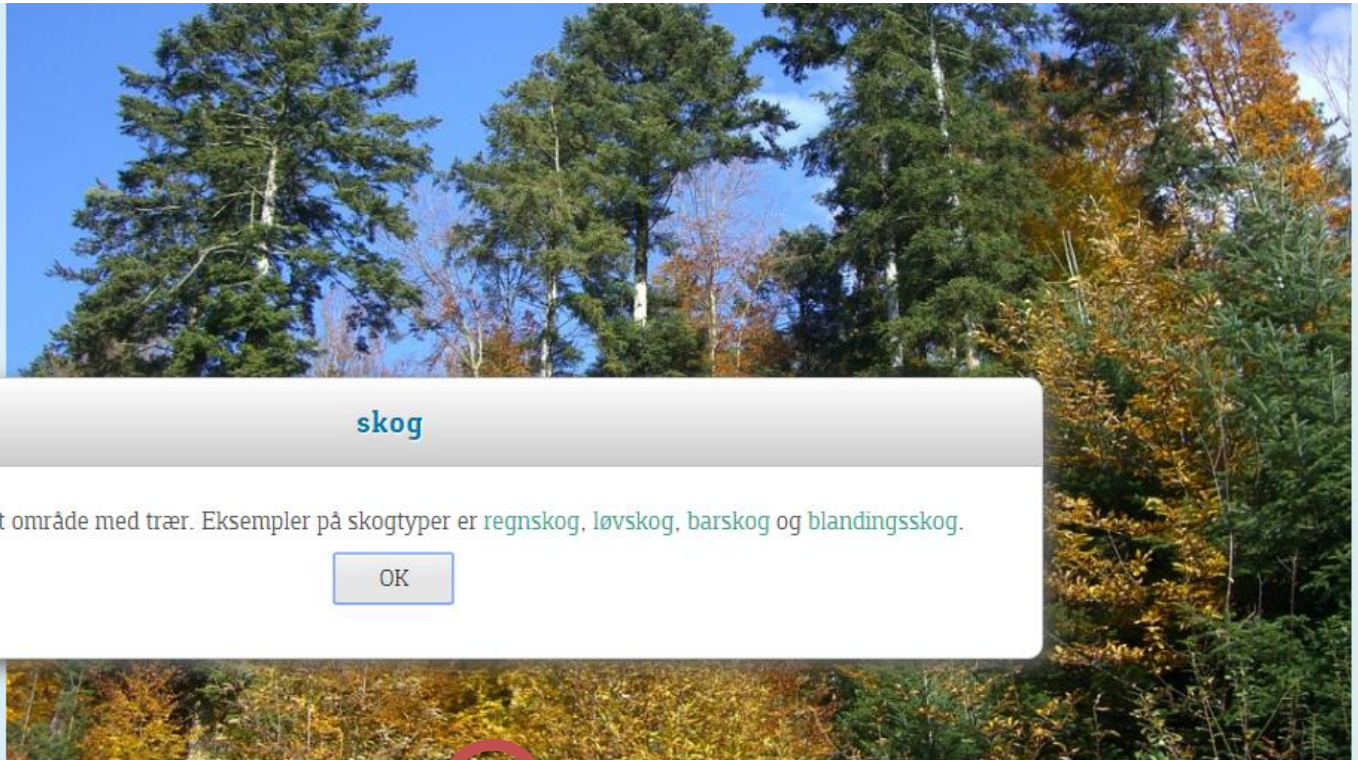
Termliste som pedagogisk verktøy

barskog	En barskog er en skog med bartrær.	
løvskog	En løvskog er en skog med løvtrær.	
blandingsskog	En blandingsskog er en skog med løvtrær og bartrær.	
blad	Et blad er en del av en plante, som oftest flat, tynn og grønn.	
barnål	En barnål er et nåleformet, <u>spisst</u> blad på et bartre.	

Naturfag som kontekst for å lære norsk

Når mange **trær** står sammen, heter det en **skog**. Det er mye **skog** i Norge. Et tre har **røtter** som holder det fast i bakken og henter **næring** fra **jorden**, og en **stamme** som holder det oppreist. Ut fra **stammen** vokser det mange greiner og **kvister**. Noen trær har grønne **blader** om sommeren, som de mister om høsten. Disse trærne kalles **løvtrær**. Andre trær har grønne **barnåler** hele året. De heter **bartrær**, og det er de som brukes til **juletrær**. Det er mange som liker å gå tur i **skogen** hele året. Om vinteren kan vi gå på ski når det er **snø** nok. Om høsten kan vi plukke **sopp**, **bær** og **nøtter**. Noen går også på jakt etter dyr som **elg**, **hjort** og **rype**. Det er strenge regler for når man kan gå på jakt. Men alle har lov til å være i naturen og bruke den. Det heter **allemannsretten**.

skog

En skog er et stort område med trær. Eksempler på skogtyper er regnskog, løvskog, barskog og blandingsskog.

OK

Når mange trær står sammen, heter det en skog. Det er mye skog i Norge. Et tre har røtter som holder det fast i bakken og henter næring fra jorden, og en stamme som holder det oppreist. Ut fra stammen vokser det mange greiner og kvister. Noen trær har grønne blader om sommeren, som de mister om høsten. Disse trærne kalles løvtrær. Andre trær har grønne barnåler hele året. De heter bartrær, og det er de som brukes til juletrær. Det er mange som liker å gå tur i skogen hele året. Om vinteren kan vi gå på ski når det er snø nok. Om høsten kan vi plukke sopp, bær og nøtter. Noen går også på jakt etter dyr som elg, hjort og rype. Det er strenge regler for når man kan gå på jakt. Men alle har lov til å være i naturen og bruke den. Det heter allemannsretten.

Huskeliste

- Ta utgangspunkt i læreplanen
- Velg ut sentrale ord elevene trenger
- Lage begrepskart rundt ordene og kom fram til en liste
- Finn/lag naturfaglige tekster
- Gå fram og tilbake mellom tekstene og listene, for å utvikle dem videre
- Tenk på hvilke aktiviteter og oppgaver som styrker begrepsinnlæringen

Proessen rundt ordlistene bevisstgjorde oss i arbeidet med naturfagundervisning generelt.

Begreper må læres i en kontekst!

Videre arbeid med ordlistene

- Utfordringer når ordlistene oversettes
- Utfordringer når ordlistene skal digitaliseres
- Plan for bruk av ordlistene i nettundervisning og i ordinær undervisning.
- Plan for publisering av ordlistene slik at det blir tilgjengelig for alle.

Takk for oss!

